

BIULETYN

Informacyjny

7-8/2025

Stefan Krajewski
– najważniejsze kwestie
dla rolnictwa

**Dożynki – hołd dla tych,
którzy żywią i chronią**

Jesienią w ARiMR
– pieniądze są do wzięcia

Kupując żywność
z tym znakiem

**PRODUKT
POLSKI**

masz pewność, że
została wytworzona
w Polsce na bazie
krajowych surowców

Ministerstwo Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

Dowiedz się więcej

#KUPUJŚWIADOMIE

W numerze:

MRiRW

MRiRW

Stefan Krajewski – najważniejsze kwestie dla rolnictwa	5
Dożynki – hołd dla tych, którzy żywią i chronią	7
Europejskie święto urodzaju	16
Targi i wystawy – przepis na markę polskiej żywności	18

ARiMR

Koła gospodyń wiejskich dziś, czyli kulebiak z termomiksu	20
Zyskuje przyroda, zyskują rolnicy	23
Innowacje potrzebne w rolnictwie	27
Jesienią w ARiMR – pieniądze są do wzięcia	30
Dlaczego warto korzystać z aplikacji IRZplus	33
Pieniądze dla rolników nie tylko z UE	34

Ministerstwo Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa

Szanowni Państwo!

Silne rolnictwo i rozwinięty sektor przetwórczy stanowią mocny fundament bezpieczeństwa żywnościowego Polski. Krajowy sektor żywnościowy skutecznie wykorzystał szansę dostępu do europejskiego rynku, liczącego prawie 450 mln konsumentów. Dzisiaj żywność jest wizytówką naszego kraju. To nasze dobro narodowe i strategiczne aktywum. W 2024 r. wartość naszego eksportu wyniosła 231,5 mld zł, czyli 15% całego eksportu polskiej gospodarki. Możliwy jest dalszy wzrost – zarówno w liczbach bezwzględnych, jak i w udziale w wolumenie eksportowym.

Jako resort rolnictwa prowadzimy szeroki program promocyjny, organizujemy misje gospodarcze, uczestniczymy w międzynarodowych targach, promujemy polską żywność – synonim jakości, walorów smakowych i prozdrowotnych. Aktywnie szukamy nowych rynków zbytu. Obecnie 75% eksportu trafia do Europy, 25% do krajów trzecich. Chcemy zmienić te proporcje, przy utrzymaniu obecnego stanu na wymagających rynkach w Europie. Polska żywność jest dobrze postrzegana również w USA, gdzie kielbasa jest uważana za polski specjał. Afryka i Azja to chłonne rynki, gdzie nasze produkty będą konkurować z tymi z Ameryki Południowej. Koszty transportu są istotne, ale nasze atuty to wysoki standard fitosanitarny, smak i aromat.

**Pomimo wielu sukcesów polskie rolnictwo
stoi dzisiaj w obliczu wielu wyzwań
o charakterze gospodarczym, klimatycznym
i geopolitycznym**

STEFAN KRAJEWSKI,
minister rolnictwa i rozwoju wsi

Pomimo wielu sukcesów polskie rolnictwo stoi dzisiaj w obliczu wielu wyzwań o charakterze gospodarczym, klimatycznym i geopolitycznym. Przedmiotem troski rolników są ekstremalne zjawiska pogodowe, spadek dochodowości przy wzroście kosztów produkcji, poszerzanie się obszarów ryzyka oraz bezpośredni wpływ zjawisk o zasięgu globalnym. Jako nowo powołany Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi chcę zadeklarować moje konsekwentne wsparcie dla wszystkich rozwiązań odpowiadających na problemy rolników.

Podczas półrocznej prezydencji Polski w Radzie Unii Europejskiej postawiliśmy bezpieczeństwo żywnościowe w centrum debaty unijnej. Prowadząc dyskusje na różnych forach unijnych konsekwentnie zwracaliśmy uwagę jak ważne jest utrzymanie silnej, konkurencyjnej i przewidywalnej Wspólnej Polityki Rolnej, która od 70 lat jest kluczowym gwarantem samowystarczalności żywnościowej naszego kontynentu.

Takie stanowisko będziemy twardo prezentować także podczas negocjacji nowego unijnego budżetu na rolnictwo. W dzisiejszych niestabilnych, pełnych wyzwań czasach, wsparcie finansowe rolników powinno być na takim poziomie, który zapewni utrzymanie opłacalności produkcji rolnej oraz jej odporność na kryzysy.

W ramach naszej prezydencji przedstawiliśmy pakiet propozycji uproszczeń rolnego prawodawstwa. Jako minister odpowiedzialny za rolnictwo chcę doprowadzić do tego, aby instytucje okołorolnicze były dla rolnika, a nie dla urzędnika. Dla tego moim priorytetem będzie szybkie wprowadzenie zmian ograniczających biurokrację. Będę też dążył do tego, aby pomoc finansowa trafiała do rolników, którzy faktycznie gospodarują, dbają o ziemię i ponoszą koszty tej działalności. Ma temu służyć nowa definicja aktywnego rolnika, nad którą intensywnie pracujemy. Zakładamy, że w jej przypadku nie będzie mieć znaczenia rozmiar i profil produkcji, wolumen sprzedaży czy poniesione nakłady, ale faktyczna działalność będzie weryfikowana na podstawie kryteriów realnych kosztów lub przychodów, zaaprobowanych przez zainteresowanych. Rolnik sam zdecyduje, jak udokumentuje prowadzenie gospodarstwa – może to być faktura za zakup nawozów, środków ochrony roślin, materiału siewnego, dowód opłacenia czynszu dzierżawnego, umowa kontraktacyjna czy dokumentacja pracowników najemnych. Takie spektrum pozwoli elastycznie reagować na zmiany rynkowe i absorbować dynamiczne wahania cen płodów rolnych i środków do produkcji. Nasz projekt zakłada także wdrożenie kryteriów automatycznie potwierdzających aktywność zawodową rolnika, np. rozliczanie podatku, posiadanie zwierząt zarejestrowanych w systemie Identyfikacji i Rejestracji Zwierząt czy też otrzymywanie wsparcia bezpośredniego.

Polska wieś rozwija się, pięknieje i staje się przyjaznym miejscem do zamieszkania. Przybywa nowych mieszkańców obszarów wiejskich. Jednak nie możemy zapomnieć, że podstawową funkcją wsi nadal pozostaje produkcja rolna, która gwarantuje bezpieczeństwo żywnościowe wszystkim obywatelom. Dlatego moim kolejnym priorytetem jest prawne zagwarantowanie

rolnikom możliwości spokojnego i bezkonfliktowego wykonywania pracy. Próby ograniczania aktywności w tym zakresie są niedopuszczalną ingerencją w środowisko produkcyjne, jakim z definicji pozostają wieś i obszary wiejskie.

Rolnictwo to bardzo specyficzna dziedzina gospodarki. Szczególnie podatne jest na skutki niekorzystnych

zjawisk atmosferycznych, których częstotliwość rośnie wraz z postępującymi zmianami klimatu. W tym roku nie oszczędziły nas przymrozki, gradobicia i deszcze nawalne, których skutkiem były duże straty w wielu

gospodarstwach. Spory problem stanowią też choroby zwierząt, czego przykładem jest ptasia grypa czy afrykański pomór świń. W tych trudnych sytuacjach nieustannie podejmujemy starania o uruchomienie dodatkowych środków, zarówno na szczeblu unijnym, jak i krajowym.

Do wyzwań natury systemowej należą skutki suszy i niedobory wody w produkcji rolnej. Ogólny bilans słodkiej wody stawia nas w jednym rzędzie z Egiptem.

Optymalne zużycie wody z punktu widzenia potrzeb produkcji rolnej oznacza wykorzystanie około 70% dostępnych zasobów. To z kolei pokazuje, że tzw. mała retencja, choć konieczna i pożądana, nie rozwiązuje problemu kompleksowo.

Pokrycie wywołanych przez suszę strat w produkcji rolnej to stały element wsparcia rolników.

Drodzy Rolnicy!

Ufam, że pomimo wielu trudności i wyzwań zbiory w tym roku okażą się udane, a tegoroczne dożynki będą powodem do prawdziwego świętowania. Niech symboliczny bochen chleba, który będziecie ofiarowywać, świadczy o tym, że i w tym roku nikomu w naszym kraju żywności nie zabraknie.

Życzę Wam, aby ciężka praca, którą wykonujecie, nie tylko stanowiła powód do satysfakcji, lecz także przynosiła odpowiednie dochody, pozwalające na godziwe utrzymanie Waszych rodzin. Niech w Waszych domach zawsze gości spokój, zdrowie i pomyślność, a kolejne miesiące i lata przynoszą coraz lepsze perspektywy dla polskiej wsi.

**Polska wieś rozwija się, pięknieje i staje się
przyjaznym miejscem do zamieszkania.
Przybywa nowych mieszkańców
obszarów wiejskich**

**Życzę Wam, aby ciężka praca,
którą wykonujecie, nie tylko stanowiła
powód do satysfakcji, lecz także przynosiła
odpowiednie dochody, pozwalające
na godziwe utrzymanie Waszych rodzin**

**DOŻYNKI
POLSKIE**

POD PATRONATEM MINISTRA
ROLNICTWA I ROZWOJU WSI
STEFANA KRAJEWSKIEGO

Warszawa, wrzesień 2025 r.

Drodzy Rolnicy!***Szanowni Goście Uroczystości Dożynkowych!***

Święto Plonów to szczególny moment w kalendarzu polskiej wsi – czas wdzięczności, podziękowań i wspólnego świętowania owoców ciężkiej, całorocznej pracy.

Dożynkowe święto jest zwieńczeniem wielomiesięcznego trudu rolników, którzy mimo wielu przeciwności – od kaprysów pogody po wyzwania współczesnego rynku – nie szczędzili sił, by zapewnić nam chleb powszedni. Ten chleb, wypieczony z tegorocznych zbiorów, to nie tylko symbol sytości, ale także znak nadziei, że przez nadchodzące miesiące na polskich stołach nie zabraknie pożywienia.

Drodzy Rolnicy!

Wasza praca – często niedoceniana i wykonywana w cieniu wielkomiejskiego zgiełku – ma fundamentalne znaczenie dla bezpieczeństwa żywnościowego Polski i Europy. Od wieków polski rolnik żywił i bronił, pielęgnował ziemię ojców z miłością i oddaniem. Dziś dzięki Waszemu wysiłkowi i nowoczesnemu podejściu, Polska jest nie tylko samowystarczalna żywnościowo, lecz jest także znaczącym eksporterem wysokiej jakości żywności, cenionej na światowych rynkach.

Nasz kraj od ponad dwóch dekad jest członkiem Unii Europejskiej, a pierwsza połowa 2025 roku minęło pod znakiem polskiej prezydencji w Radzie Europejskiej. To dobra okazja, by podkreślić, jak wiele zmieniło się na polskiej wsi dzięki funduszom unijnym. Nowoczesne maszyny, innowacyjne technologie, lepsza infrastruktura – wszystko to sprawia, że praca rolnika staje się bardziej efektywna, a życie – choć nadal pełne wyzwań – nieco łatwiejsze.

Niestety, nie brakuje także trudnych chwil. Zmiany klimatu, choroby roślin i zwierząt czy skutki geopolitycznych napięć – to realne zagrożenia, z którymi codziennie się mierzycie. Przymrozki, susze, ulewne deszcze i gradobicia w tym roku dały się we znaki wielu gospodarstwom. Warunki pogodowe opóźniły tegoroczne zbiory, na naszych oczach wyraźnie zmienia się kalendarz prac polowych, anomalie pogodowe są coraz dotkliwiej odczuwalne.

W tych trudnych sytuacjach Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi czuje ciężar odpowiedzialności i podejmuje wszystkie możliwe działania, żeby wesprzeć rolników. Wsparcie Państwa jest potrzebne, a nawet niezbędne – dlatego podejmujemy działania, aby pomoc płynęła do Was sprawnie i skutecznie – zarówno z poziomu krajowego, jak i unijnego.

Drodzy Rolnicy!

Wasze wieńce dożynkowe, wykonane z sercem, są nie tylko pięknym elementem tradycji i kultury, lecz są także symbolem ciężkiej pracy. Wasze codzienne zajęcia to coś więcej niż zawód – to misja, pasja i odpowiedzialność za przyszłość. Polski rolnik to nie tylko strażnik bezpieczeństwa żywnościowego, lecz także strażnik środowiska, klimatu i krajobrazu.

Szanowni Państwo,

Mimo wielu trudności wieś była i – na szczęście – pozostaje ostoją wartości. Wszystkim rolnikom składam wyrazy uznania za ich codzienną pracę. Z całego serca życzę, by ta praca zawsze dawała obfite plony i była otaczana społecznym szacunkiem.

Dziękuję Wam za trud, za poświęcenie i wytrwałość. Niech w Waszych domach zawsze gości spokój, zdrowie i pomyślność, a kolejne lata przynoszą coraz lepsze perspektywy dla polskiej wsi.

Wszystkim uczestniczącym w tradycyjnym święcie plonów przekazuję najlepsze życzenia radosnego świętowania, miłych spotkań i pięknych wspomnień.

Szczęść Boże wszystkim polskim rolnikom!

Stefan Krajewski,
minister rolnictwa i rozwoju wsi

Stefan Krajewski – najważniejsze kwestie dla rolnictwa

Najważniejsze kwestie, którymi w pierwszej kolejności będzie się zajmowało Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi pod kierownictwem ministra Stefana Krajewskiego, to przede wszystkim ustawa o aktywnym rolniku, przygotowanie ustawy o funkcjach produkcyjnych polskiej wsi oraz deregulacje i uproszczenia w rolnictwie.

Zapewnienie odpowiedniego finansowania WPR, w tym wsparcia rozwoju obszarów wiejskich, ma kluczowe znaczenie dla bezpieczeństwa żywnościowego

■ Aktywny rolnik

Od pierwszych dni urzędowania minister Stefan Krajewski kontynuuje prace resortu nad sformułowaniem definicji rolnika aktywnego zawodowo po to, aby pomoc finansowa faktycznie trafiała do gospodarujących rolników, którzy ponoszą koszty prowadzenia działalności rolniczej. Według ministra wsparcie finansowe powinno trafiać do tych rolników, którzy faktycznie gospodarują, ponoszą koszty, a przy tym dbają o ziemię i wynoszą polskie rolnictwo na coraz wyższy poziom. Definicja aktywnego rolnika nie będzie uzależniona wyłącznie od rozmiaru produkcji, wielkości sprzedaży produktów rolnych ani od poniesionych nakładów. Duży nacisk zostanie również położony na hodowlę zwierząt.

Pod koniec sierpnia bieżącego roku projekt ustawy uzyskał akceptację członków Zespołu do spraw Programowania Prac Rządu i został wpisany do Wykazu Prac Rady Ministrów.

■ Ustawa o ochronie funkcji produkcyjnych wsi

W celu utrzymania produkcyjnego charakteru wsi oraz wspierania rolników w zapewnieniu warunków dla niezakłóconego prowadzenia działalności rolniczej w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi powołany został Zespół do spraw zachowania funkcji produkcyjnych wsi. Efekt jego prac to przygotowanie projektu ustawy, który jest już w procesie legislacyjnym.

W ostatnim czasie to bardzo palący problem, który by w pełni go

rozwiązać, wymaga zmian proceduralnych. Charakter wsi się zmienia. Nowych mieszkańców obszarów wiejskich jest coraz więcej i zdarza się, że nie akceptują oni uciążliwości związanych z produkcją rolną. Zadaniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi jest ochrona interesów rolników. Hałas, prace nocne podczas żniw czy charakterystyczne dla obszarów rolniczych zapachy są nierozdzielnie związane z wsią i działalnością rolniczą, a rolą resortu rolnictwa jest edukowanie i uświadamianie w tym zakresie. Minister podejmuje dialog z innymi resortami i organizacjami rolniczymi, aby wypracować kompleksowe rozwiązanie tego problemu. Celem jest wypracowanie kompromisu, przy zapewnieniu ochrony funkcji produkcyjnych wsi.

■ Deregulacja dla rolników

Celem deregulacji jest zmniejszenie biurokracji i uproszczenie procedur. Plan nowego szefa resortu opiera się na założeniu, że instytucje okołorolnicze są dla rolnika, a nie urzędnika. Minister zapewnia, że zabiega o to, aby resort rolnictwa i instytucje okołorolnicze – Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa, Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Ośrodki Doradztwa Rolniczego – ułatwiały pracę rolnikom poprzez konkretne działania deregulacyjne.

■ Umowy handlowe – Mercosur i Ukraina

Nowy minister podkreśla, że będzie kontynuował także działania w zakresie szczególnie ważnych umów handlowych, a mianowicie UE-Mercosur oraz z Ukrainą.

MRiRW od samego początku wyraża sprzeciw wobec zapisów tej umowy, gdyż są one szkodliwe dla polskich rolników. To realne zagrożenie dla równych warunków konkurencji, co wszystkim europejskim rolnikom utrudni dostęp do rynków zbytu.

Przypomnijmy, że już 26 listopada 2024 r. Rada Ministrów przyjęła uchwałę, w której wyraziła sprzeciw wobec negocjacji umowy z Mercosur w obszarze rolnictwa. Rząd sprzeciwił się podwyższeniu kontyngentów taryfowych na mięso drobiowe na ostatnim etapie wymiany ofert taryfowych. Poza tym wezwał Komisję Europejską do zapewnienia równych warunków konkurencji dla państw członkowskich UE i Mercosur w zakresie standardów środowiskowych i klimatycznych. Podkreślił także potrzebę zbalansowanego podejścia do konkurencyjności gospodarczej UE, uwzględniającego zarówno

interesy przemysłu, jak i polskiego sektora rolnego.

Zastrzeżenia do wyników negocjacji z krajami Mercosur w obszarze rolnictwa, były jednym z tematów spotkania ministra Stefana Krajewskiego z unijnym komisarzem ds. rolnictwa Christophem Hanselem, które odbyło się 4 września br. w Brukseli.

Odnosnie do nowej umowy handlowej z Ukrainą resort rolnictwa zwraca uwagę na konieczność uwzględnienia w negocjacjach skutecznych instrumentów ochronnych oraz powiązania porozumienia z procesem dostosowania się Ukrainy do obowiązujących w UE standardów i wymogów produkcji rolnej. Zdaniem ministra Krajewskiego w prowadzonych rozmowach i negocjacjach należy uwzględniać głos państw przygranicznych, gdyż to właśnie one ponoszą największe skutki niekontrolowanego importu.

Nowy minister podkreśla, że będzie kontynuował także działania w zakresie szczególnie ważnych umów handlowych, a mianowicie UE-Mercosur oraz z Ukrainą

■ Wspólna Polityka Rolna po 2027 roku

Okres polskiej prezydencji przypadł na czas dyskusji o przyszłości WPR i konstrukcji wieloletnich ram finansowych po 2027 roku. Zrozumiałe jest, że w dzisiejszych niestabilnych czasach rolnicy i cały sektor rolno-spożywczy oczekują stabilnej i przewidywalnej polityki rolnej. Dlatego polska prezydencja dążyła do tego, żeby przyszła reforma miała charakter ewolucyjny i była kontynuacją dotychczasowych osiągnięć.

Zapewnienie odpowiedniego finansowania WPR, w tym wsparcia

rozwoju obszarów wiejskich, ma kluczowe znaczenie dla bezpieczeństwa żywnościowego, dochodowości gospodarstw i suwerenności żywnościowej Unii. Polska chce utrzymania dwuflarowej WPR oraz zagwarantowania jak największego budżetu przeznaczanego na rolnictwo i rozwój obszarów wiejskich.

Propozycje KE dotyczące WPR po roku 2027 dają możliwość kontynuacji dotychczasowych form wsparcia, z których obecnie korzystają rolnicy. Nadal finansowane będą m.in. płatności bezpośrednie, działania na rzecz klimatu i środowiska, inwestycje w gospodarstwach, płatności dla małych gospodarstw i młodych rolników czy też płatności ONW.

Płatności bezpośrednie są podstawowym instrumentem wsparcia dochodów rolniczych i powinny być kontynuowane, dlatego minister Stefan Krajewski pozytywnie ocenia propozycję utrzymania tego instrumentu. Należy dążyć do utrzymania co najmniej obecnego poziomu wsparcia, jednak szczegółowe ustalenie kwot na poszczególne instrumenty będzie możliwe dopiero

po opublikowaniu przez KE podziału środków z WPR na państwa członkowskie.

Na lata 2028–2034 Komisja zaproponowała ambitny budżet w wysokości blisko 2 bln euro. Minister Stefan Krajewski podkreśla, że dla polskich rolników najważniejsze jest to, żeby jak najwięcej środków trafiło do Polski i abyśmy je efektywnie wykorzystali.

Departament Komunikacji i Promocji
MRiRW
tel. 22 623 18 38

Zdjęcia: Bernard Bodo, Stock.adobe.com

Dożynki – hołd dla tych, którzy żywią i chronią

Święto plonów to szczególny moment w kalendarzu polskiej wsi – czas wdzięczności, wspólnoty i refleksji nad tym, co udało się osiągnąć dzięki całorocznej, ciężkiej pracy na roli. To nie tylko ludowe święto, lecz także symbol uznania dla trudu i poświęcenia polskiego rolnika, który mimo przeciwności codziennie troszczy się o to, by na naszych stołach nie zabrakło chleba.

Chleb dożynkowy wypieka się z mąki pochodzącej z ostatnich zbiorów

Dożynki są symbolem tego, że mimo zmienności pogody, niepewności rynków zbytu, a coraz częściej także skutków zmian klimatycznych, polska wieś trwa i nie ustaje w wysiłku. Tegoroczne zbiory były opóźnione przez kapryśną aurę – susze, przymrozki, gwałtowne ulewę i gradobicia. Jednak, jak co roku, rolnicy stanęli na wysokości zadania. To właśnie ich wytrwałość i odpowiedzialność stanowią fundament bezpieczeństwa żywnościowego Polski. Bez nich nie ma państwa, nie ma społeczeństwa.

■ Rolnik – duma narodowa i siła polskiej wsi

Minister rolnictwa i rozwoju wsi Stefan Krajewski podczas licznych uroczystości dożynkowych – od powiatowych, przez ogólnopolskie, aż po prezydenckie – nieustannie przypominał o tym, jak ważną rolę odgrywają polscy rolnicy. Podkreślał, że to oni są gwarancją stabilności i niezależności kraju.

– *Dzięki polskim rolnikom żywności nam nie zabraknie, nawet gdyby granice zostały zamknięte* – mówił szef resortu w odniesieniu

do wyzwań geopolitycznych, z którymi zmagają się dziś Europa.

Rolnictwo to nie tylko produkcja – to misja. Dzięki nowoczesnym technologiom i wsparciu unijnemu polska wieś rozwija się, modernizuje, staje się coraz bardziej konkurencyjna. Nie udałoby się to jednak bez człowieka. To jego ręce zbierają zboże, to on dogląda trzody, to on walczy z chorobami roślin i skutkami suszy. I to on zasługuje na najwyższy szacunek.

■ Dziękujemy za chleb, za trud, za wierność ziemi

Wieńce dożynkowe – misternie wykonane z kłosów zbóż, ziół i kwiatów – są symbolem pracy, nadziei i głęboko zakorzenionej tradycji. Wszystkiego, co najpiękniejsze na polskiej wsi: oddania, cierpliwości, pokory wobec natury i dumy z owoców pracy. Jak powiedział błogosławiony kardynał Stefan Wyszyński: *Chleb rodzi się w trudzie, dlatego tak wielka jest jego wartość*. Te słowa podczas tegorocznych dożynek przywołał minister Krajewski, gdy dziękował rolnikom za ich nieoceniony wkład w rozwój kraju.

– *Przyjmijcie słowa uznania i ogromnego szacunku dla Waszej pracy. Życzę, aby ten trud przynosił godne dochody i poczucie satysfakcji. Niech w Waszych domach zawsze gości spokój, zdrowie i pomyślność* – życzył rolnikom minister.

Departament Komunikacji i Promocji
MRiRW

tel. 22 623 18 38

Zdjęcia: Wojciech Lisiński. Stock.adobe.com,
MRiRW

FOTORELACJA Z TEGOROCZNYCH UROCZYSTOŚCI DOŻYŃKOWYCH
z udziałem kierownictwa MRiRW – ministra Stefana Krajewskiego,
sekretarza stanu Jacka Czerniaka i podsekretarza stanu Adama Nowaka

Europejskie święto urodzaju

Piękno i dostojność polskich dożynek, ciągle mających rangę narodowego święta, to zjawisko wyjątkowe w Europie, a nawet w świecie. Podobnie jak my święto urodzaju obchodzą np. Niemcy lub Litwini, z tym że tam wszelkie uroczystości mają lokalny charakter. Bywają jednak i zupełnie inne święta letniego urodzaju.

■ Portugalia – święto bułek

Najpiękniejszym świętem ludowym Portugalii i jedynym z najpiękniejszych w Europie – jest Festa dos Tabuleiros w miasteczku Tomar w środkowej Portugalii. Zostało ono ustanowione w XVII w. na pamiątkę wielkiego głodu. Jest dziękczynieniem za nowy plon, rodzajem dożynek. Zaczyna się w pierwszy piątek lipca – raz na trzy lata – ekspozycją „tabuleiros” w parku miejskim. To skomplikowane konstrukcje z dużych, podwójnych bułek, ważących prawie po pół kilo, wypieczonych z pierwszej zżętej w danym roku pszenicy. Nawleczone są na giętkie pręty wiklinowe lub druty osadzone w dużym płaskim koszu. Na część z nich nawleka się papierowe i żywe kwiaty. Kompozycję uzupełniają wstążki i kłosa zboża. Każda wieś ma własny – od wieków niezmieniony – wzór. Niedzielnym popołudniem wyrusza z parku ich procesja. Te wyjątkowe kompozycje niosą na głowach ubrane na białą dziewczęta przepasane wstęgami w kolorze przypisanym do danej wsi. Pochód przemierza całe miasto, by wypełnić plac przed kościołem św. Jana Chrzciciela. Następuje chwila odpoczynku. Odbywa się błogosławieństwo i korowód rusza w powrotną drogę.

■ Francja – wino i sery

Każdy region ma swój smak i swoją tradycję, ale chyba dla wszystkich właścicieli winnic momentem niemal magicznym jest pierwsza degustacja. W wielu regionach

Kulminacją portugalskiego święta jest procesja kobiet niosących na głowach 15-kilogramowe konstrukcje złożone z chleba i papierowych kwiatów zwane Tabuleiros

urządza się wielkie święto wina, by uczcić koniec zbiorów i spróbować trunków z lat poprzednich. Zaprasza się przyjaciół, turystów,

potencjalnych klientów i VIP-ów. Nie jest to tylko degustacja, lecz także promocja. Pomiedzy stolami zastawionymi różnymi rodzajami

sera goście podczas degustacji dyskutują o barwie, bukiecie i smaku wina. Nalewa się je prosto z beczek. Potem, już w domach, odbywają się wielkie przyjęcia przy stołach pełnych warzyw, mięs, owoców morza oraz serów.

W sierpniu organizowane jest święto sera. Sery Sabaudii powstają przeważnie z mleka krowiego. Wśród bardzo wielu gatunków króluje „tomme” „toupin” (z doliny Abondance), a następnie „le tamié (bardzo tłusty, miękki, o łagodnym aromatycznym smaku), produkowany od maja do września przez zakonników z klasztoru Tamié, leżącego nad jeziorem Annecy.

Co roku 15 sierpnia w wiosce Vilars-sur-Thones (Wysoka Sabaudia) jest organizowany międzynarodowy konkurs na największego „zjadacza” sera. Rekord jest wpisywany do Księgi Guinnessa, a dodatkowo zwycięzca dostaje w nagrodę tyle kilogramów sera reblochon, ile wynosi waga jego ciała.

■ Szwajcaria – rodzinne święto z galaretką

Niektórzy mieszkańcy miasteczek wciąż pozostają właścicielami winnic, zbiory są duże, a wina – znakomite. Przepis na galaretkę z winogron („la raisine”) jest bardzo stary, pochodzi z czasów średniowiecza. Sok przygotowywano ze świeżo zerwanych winogron, następnie dodawano do niego różne owoce sezonowe, np. jabłka czy gruszki. Całość gotowano i jednocześnie mieszano przez 24 godziny. Czynności te należały naturalnie do pani domu, ta jednak korzystała chętnie z pomocy rodziny, a nawet znajomych. Przygotowywanie „raisine” stało się rytuałem i świętem w wielu domach. Z tej okazji otwiera się najlepsze wina, a ze spiżarni wyciąga smakołyki.

■ Szwecja – rakowe przyjęcia

Szwedzkie żniwa zaczynają się często później niż u nas. Surowy klimat opóźnia wegetację roślin, szczególnie na północy. W XIX w. Szwecja była jednym z najbiedniejszych krajów Europy. Prawie 70 proc. mieszkańców pracowało w rolnictwie i często głodowało, więc pierwszy chleb po żniwach wypiekano uroczyście – był on niemal świętością. Szczególną atrakcją dla żniwiarzy stanowił na polu ostatni snopek, czyli „Sista karve”. Powinien być duży, dorodny, obfity. Dla szczęśliwca, któremu udało się zebrać z pola ostatnie ziarno, była to pomyślna wróżba na kolejny rok. Szczególnie starały się o nie małżeństwa zatroskane o zdrowie potomstwa.

Szwedzkie żniwa zaczynają się często później niż u nas

Dziś Szwedzi świętują spożywanie darów jezior i morza. Ten, kto odwiedza Szwecję w sierpniu, nie może nie zauważyć „rakowej” aranżacji sklepowych witryn. Śliniaczki w raki, papierowe talerze, serwetki i zabawne czapeczki, duże lampiony z wizerunkiem okrągłej tarczy księżyca, specjalne noże do raków, wymalowane w raki półmiski, czarki, szkła i karafki. Nigdzie nie wielbi się tych skorupiaków równie mocno jak w tu. Szwedzki „rak szlachetny” jest dużo smaczniejszy od swoich krewniaków z innych krajów, a jego jedzenie przybrało postać rytuału, któremu towarzyszą liczne rekwizyty.

■ Norwegia – słomiany festyn

Wiele miejscowości urządza swoje festyny na zakończenie sezonu rolniczego, ale największy organizowany jest w miejscowości Ski (28 km od Oslo), która postanowiła przed laty zorganizować festyn. W Danii co roku odbywa się rolniczy

festyn pod nazwą Halmiada, słomiana olimpiada. „Halm” to w języku skandynawskim właśnie słoma. Halmfestiwal to festyn, w którym biorą udział nie tylko rolnicy. Budowane są kioski, ogródki, altany i wszystkie dekoracje. Na każdym kroku można spotkać dekoracje w postaci słomianych kukieł, wież czy labiryntów.

■ Wielka Brytania – dobroczynność i piwo

W dzień Festiwalu Plonów, w wrześniową niedzielę, dzieci z rodzin rolniczych szykują koszyki, do których wkładają owoce, warzywa, zboże, chleb – przeróżne plony zbierane w okolicy. Koszyki nosi się do kościoła, tam podczas nabożeństwa są święcone. Jedzenie jest potem rozdawane organizacjom charytatywnym, a także schorowanym i starym ludziom we wsi.

Pierwsze piwo – to osobny powód do świętowania. Po ukończonych zbiorach chmielu na specjalne święto zbiera się cała wieś. Grają kapele, ludzie degustują różne gatunki tego trunku. Piwny festiwal odbywa się w sierpniu i trwa dwa tygodnie.

Podobnie jest w Szkocji. Ukonowaniem lokalnych degustacji piw jest Edynburski Tradycyjny Festiwal Piwa, święto wszystkich tradycyjnie warzonych piw. Ten kraj nigdy nie był rolniczą potęgą, ale i tam świętowano kiedyś sukcesy hodowlane i letnie urodzaje. Dalekim echem przeszłości jest dziś sierpniowy festiwal koni i mistrzostwa kobziarzy – najbardziej tradycyjnego elementu wszelkich świąt.

Departament Komunikacji i Promocji
MRiRW
tel. 22 623 18 38

Zdjęcia: C. Freitas.Stock.adobe.com

Targi i wystawy – przepis na markę polskiej żywności

W czasach rosnącej konkurencji na rynkach zagranicznych silna i rozpoznawalna marka polskiej żywności to klucz do sukcesu. Równie istotne jest promowanie produktów rolno-spożywczych wysokiej jakości na rynku krajowym. Aby to osiągnąć, potrzebne jest realne wsparcie dla rolników i producentów, by mogli lepiej odpowiadać na potrzeby konsumentów, podnosić wartość swoich produktów i skutecznie konkurować. Ważna jest też edukacja konsumentów – zwłaszcza w zakresie świadomych decyzji zakupowych, w tym umiejętności odczytywania i interpretowania informacji zawartych na etykietach.

Polska żywność zyskuje coraz większe uznanie poza granicami kraju, m.in. dzięki aktywnemu uczestnictwu w najważniejszych wystawach międzynarodowych

Jednym ze sprawdzonych i skutecznych narzędzi wspierających promocję polskich produktów spożywczych są targi i wystawy branżowe – zarówno krajowe, jak i zagraniczne. Stanowią one platformę do bezpośredniego kontaktu z partnerami biznesowymi, rolnikami i konsumentami, a także pozwalają kształtować pozytywny wizerunek polskiej żywności.

■ Promocja na rynkach zagranicznych „Poland tastes good”

Polska żywność zyskuje coraz większe uznanie poza granicami kraju, m.in. dzięki aktywnemu uczestnictwu w najważniejszych wystawach międzynarodowych. Istotnym elementem prowadzonych przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi aktywności jest spójna i nowoczesna komunikacja marki polskiej

żywności za pomocą hasła „Poland tastes good”. Realizowana polityka ma na celu zarówno zwiększenie wolumenu eksportu polskich produktów, jak i rozszerzenie ich obecności na nowych rynkach.

Na przełomie czerwca i lipca polska oferta produktów rolno-spożywczych prezentowana była podczas targów Summer Fancy Food Show w Nowym Jorku. Stany

Targi i wystawy branżowe nie tylko dają możliwość promowania polskich produktów spożywczych, lecz są także skutecznym narzędziem informacyjno-edukacyjnym

Zjednoczone to rynek strategiczny dla polskiego sektora rolno-spożywczego oraz trzeci największy pozaunijny odbiorca artykułów rolno-spożywczych z Polski. Na stoisku zorganizowanym przez MRiRW zwiedzający mogli spróbować m.in. przetworów owocowo-warzywnych, miodu i produktów pszczelich, produktów mięsnych i rybnych oraz wyrobów cukierniczych.

Z polską ofertą eksportową mogli zapoznać się również kontrahenci z regionu Azji Południowo-Wschodniej podczas targów Food Expo Pro organizowanych w sierpniu w Hongkongu. Region ten pozostaje atrakcyjnym rynkiem dla polskich produktów rolno-spożywczych, głównie ze względu na uproszczone procedury celne i brak ograniczeń w imporcie

większości towarów. Niezwykle atrakcyjnym elementem przyciągającym zwiedzających na polskie stoiska narodowe są pokazy kulinarne na żywo, w trakcie których zagraniczni goście mogą spróbować polskich specjałów.

Udział w targach zagranicznych umożliwia popularyzację polskich artykułów rolno-spożywczych oraz pozyskanie nowych i utrzymanie

dotychczasowych rynków zbytu dla polskiej żywności. Dla producentów udział w wystawach międzynarodowych to również okazja do obserwacji pojawiających się trendów oraz poznania preferencji konsumentów z danej części świata.

■ Promocja na rynku krajowym – pod hasłem „Kupuj Świadomie”

Targi i wystawy branżowe nie tylko dają możliwość promowania polskich produktów spożywczych, lecz są także skutecznym narzędziem informacyjno-edukacyjnym. Na rynku krajowym pod jednym hasłem „Kupuj świadomie” resort rolnictwa prowadzi działania informacyjno-edukacyjne upowszechniające wiedzę o żywności m.in. wytwarzanej w ramach produkcji ekologicznej czy wyróżnionej znakiem Poznaj Dobrą Żywność. Celem prowadzonych działań jest poszerzanie wiedzy i świadomości konsumenckiej oraz zachęcenie producentów do inwestowania w jakość wytwarzanych produktów.

Wspólne stoiska MRiRW oraz instytucji współpracujących to nie tylko miejsce prezentacji polskiej żywności, lecz także przestrzeń, w której można zasięgnąć informacji o Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027. Podczas letnich wydarzeń, takich jak Krajowe Dni Pola w Bratoszewicach, Dni z Doradztwem Rolniczym w Szepietowie, Międzynarodowe Targi Rolno-Przemysłowe AGRO-TECH w Mini-kowie, Krajowa Wystawa Rolnicza połączona z Dożynkami Jasnogórskimi w Częstochowie czy Międzynarodowe Dni z Doradztwem Rolniczym w Siedlcach, odwiedzający mieli okazję uzyskać praktyczne informacje, m.in. o płatnościach bezpośrednich, ekoschematach, wsparciu dla młodych rolników, modernizacji gospodarstw czy działaniach na rzecz ochrony środowiska i klimatu. Targi to również świetna okazja do promowania systemów jakości żywności i zachęcania producentów do inwestowania w wysoką jakość produktów. Takie działania nie tylko wspierają

budowanie silnej marki polskiej żywności, lecz także zwiększają świadomość rolników i konsumentów na temat dostępnych form wsparcia w ramach PS WPR.

Targi i wystawy branżowe od lat stanowią ważny filar promocji polskiej żywności na rynku krajowym i zagranicznym. Umożliwiają producentom prezentację swoich produktów w atrakcyjnej i profesjonalnej formie. Stanowią również istotną przestrzeń do prezentowania kierunków polityki rolnej państwa oraz informowania o dostępnych formach wsparcia dla sektora rolno-spożywczego. Co więcej, odgrywają ważną rolę edukacyjną – pomagają konsumentom lepiej zrozumieć, jak powstaje żywność, na czym polega jej jakość oraz jakie znaczenie mają świadome wybory zakupowe.

Departament Komunikacji i Promocji
MRiRW
tel. 22 623 18 38

Zdjęcia: MRiRW

Koła gospodyń wiejskich dziś, czyli kulebiak z termomiksu

Nie sposób poznać jakiegoś kraju, nie jadąc na wieś – zauważył Joseph Stiglitz. Co zobaczyłby ten amerykański noblista, gdyby przyjechał do Polski? Wieś, w której to, co tradycyjne, współegzystuje z nowoczesnością, a szybkie tempo zmian zмага się z tym, co niezmiennie. Dobrym przykładem tej syntezy tradycji z nowoczesnością są koła gospodyń wiejskich.

Koła gospodyń wiejskich powstawały i nadal powstają w całej Polsce od XIX wieku. Ta organizacja społeczna z 150-letnią historią świetnie odnalazła się we współczesnych czasach. Jej idea pozostaje aktualna i na tyle atrakcyjna, że możemy dzisiaj mówić nawet o renesansie działalności kół gospodyń wiejskich.

Kiedy ktoś słyszy o kołach gospodyń wiejskich, zwłaszcza mieszkańcy miast, łatwo może ulec rozmaitym stereotypom na ich temat. KGW kojarzą się ze starszymi paniami w ludowych strojach, które zajmują się głównie pieczeniem sękaczy, kulebiaków, dzierganiem koronkowych obrusów czy robieniem wielkanocnych

Zmianę pokoleniową na wsi widać również w kołach gospodyń wiejskich – dołączają do nich coraz więcej młodych kobiet

pisanek. Nic bardziej mylnego. Koła tworzą w większości młode, wykształcone i przedsiębiorcze kobiety, które masła nie robią w drewnianej kierzance, ale w termomiksie. W stowarzyszeniu jest oczywiście także miejsce dla senierek, przekazujących swoje doświadczenia i umiejętności młodszemu pokoleniu. Ale co ważne, o przynależności do koła nie decyduje metryka, tylko chęć działania. Nie decyduje także płeć, gdyż wśród członków KGW coraz częściej pojawiają się także panowie.

■ Depozytariuszki lokalnych tradycji

Rola, jaką pełnią koła gospodyń wiejskich w lokalnych społecznościach, jest nie do przecenienia. Z co najmniej kilku powodów. Dzięki zapałowi, energii członkiń kół kształtuje się i rozwija przedsiębiorczość na obszarach wiejskich. Koła są nieocenione w inicjowaniu lokalnych przedsięwzięć, integrują i aktywizują wokół ich realizacji lokalną społeczność. Budują więzi i pokazują w zindywidualizowanym świecie siłę wspólnoty. Prowadzą działalność społeczną, wychowawczą, oświatową. Współpracują m.in. z organizacjami młodzieżowymi, ochotniczymi strażami pożarnymi, spółdzielczością wiejską, organami samorządu terytorialnego i administracji rządowej, a także z Kościołem katolickim. Koła gospodyń wiejskich są depozytariuszami lokalnych tradycji, w tym kulinarnych, miejscowego folkloru, sztuki

ludowej. Pielęgnują je, niektóre wydobywają z przeszłości, popularyzują. Przynależność do koła umożliwia także pogłębianie swoich zainteresowań i pasji, zdobywanie wiedzy oraz przydatnych umiejętności, ale również budowanie wieloletnich przyjaźni, wspólne spotkania i dyskusje, wyjazdy.

Znakiem czasu jest to, że w informowaniu o swojej aktywności, podejmowanych inicjatywach, w popularyzowaniu dziedzictwa kulturowego, lokalnych przepisów kulinarnych czy obrzędów i zwyczajów, koła wykorzystują także nowoczesne narzędzia komunikacji. Mają swoje strony w sieci, nagrywają filmiki, korzystają z internetowych komunikatorów.

■ Dotacje na ponad 622 mln zł

Do wyzwolenia tej wielkiej kobiecej energii na wsi przyczyniła się ustawa o KGW z 29 listopada 2018 r. Akt ten dał kołom możliwość uzyskania osobowości prawnej, prowadzenia działalności zarobkowej, a także podniósł ich status i prestiż. Ale co równie ważne – pozwolił im ubiegać się m.in. w ARiMR o pomoc finansową, która pochodzi z budżetu krajowego, na działalność statutową.

W pierwszym roku realizacji programu Agencja przekazała kołom ponad 16,3 mln zł, w 2019 r. – prawie 29,7 mln zł, w 2020 r. – blisko 32,9 mln zł, w 2021 r. – ponad 55,8 mln zł; w 2022 r. – 61,6 mln zł; w 2023 r. – ponad

114 mln zł. W 2024 r. zrzeszone gospodynie otrzymały do wykorzystania rekordową pulę środków w wysokości 157 mln zł. W bieżącym roku kwota ta, po decyzji o jej zwiększeniu, wynosi 155 mln zł.

Koła, by otrzymać wsparcie, muszą być wpisane do Krajowego Rejestru Kół Gospodyń Wiejskich prowadzonego przez ARiMR. W 2018 r. było ich blisko 4,7 tys., teraz jest ponad 18,5 tys. Najwięcej kół jest zarejestrowanych w województwach mazowieckim – 2530, wielkopolskim – 2043 oraz lubelskim – 1933.

Wysokość dotacji jest uzależniona od liczebności koła: liczące nie więcej niż 30 osób mogą otrzymać 8 tys. zł; składające się z 31–75 członków – 9 tys. zł; w przypadku jeszcze liczniejszych kwota dofinansowania wynosi 10 tys. zł.

■ Festyny, rękodzieło i kulinarne pokazy

Otrzymane pieniądze zrzeszone gospodynie mogą, wedły przeznaczyć m.in. na: prowadzenie działalności społeczno-wychowawczej i oświatowo-kulturalnej w środowiskach wiejskich; prowadzenie działalności na rzecz poprawy warunków życia i pracy kobiet na wsi; upowszechnianie dobrych metod prowadzenia gospodarstw domowych; reprezentowanie interesów środowiska kobiet wiejskich wobec organów administracji publicznej; rozwijanie kultury ludowej, w szczególności kultury lokalnej i regionalnej.

Z danych Agencji wynika, że otrzymane dofinansowanie KGW przeznaczają najczęściej na realizację zadań statutowych związanych z działalnością

społeczno-wychowawczą oraz oświatowo-kulturalną – ponad 33 proc. środków, czyli m.in. na festyny, dożynki, warsztaty rękodzieła czy pokazy kulinarne. Prawie jedną piątą dotacji pożytkowana jest na rozwój kultury ludowej, a w szczególności kultury lokalnej,

np. tworzenie i kultywowanie regionalnego rękodzieła i tradycyjnych potraw. Koła wspomagają również przedsiębiorczość swoich członkiń. Ponad 14 proc. otrzymanych środków przekazują m.in. na szkolenia, kursy, zakup urządzeń do produkcji lokalnych wyrobów.

ARiMR nie tylko przekazuje dotacje dla KGW. Stara się również pokazywać ich działalność oraz doceniać i promować aktywność kół. A przedsiębiorcze gospodynie mają się czym pochwalić, czego dowodzą m.in. organizowane dla nich przez Agencję ogólnopolskie i regionalne konkursy. W tym cieszący się dużą popularnością konkurs „Kubek, dzbanek czy makatka... Rękodzieło to jest gratka!”, który miał dotychczas trzy edycje.

Biuro Prasowe ARiMR

tel. 22 595 02 96

Zdjęcia: Karniewska.Stock.adobe.com, Ric Jacyno.Stock.adobe.com

KGW chętnie uczestniczą w warsztatach rękodzieła, które łączą w sobie wartość edukacyjną i artystyczną

Zyskuje przyroda, zyskują rolnicy

W ostatnim czasie coraz większym zainteresowaniem wśród mieszkańców wsi cieszą się programy proekologiczne. Minimalizują negatywny wpływ produkcji rolniczej na środowisko, a przy tym poprawiają rentowność gospodarstw i pozwalają przystosować je do zmian klimatu.

Jednym z najważniejszych wyzwań, stojącym obecnie przed polskim rolnictwem, jest ochrona środowiska

Odpowiedzialne korzystanie ze środowiska naturalnego i jego zasobów generuje konieczność ponoszenia nakładów na jego ochronę oraz stosowne inwestycje. W Polsce jednym z dysponentów publicznych środków przeznaczonych na ograniczenie uciążliwości sektora rolno-spożywczego dla środowiska przyrodniczego oraz rozwój na wsi infrastruktury, która poprawia jego stan, jest Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Fundusze na ten cel pochodzą w większości z budżetu Unii Europejskiej.

Wspólna Polityka Rolna ewoluowała na przestrzeni lat. Narastające problemy środowiskowe i te wynikające ze zmieniającego się klimatu sprawiły, że w polityce UE obok wsparcia produkcji rolnej ważne stało się także wsparcie

działań na rzecz ochrony zasobów naturalnych. A to oznacza dla rolników nowe obowiązki oraz przekierowanie znacznych środków finansowych, np. w systemie dopłat bezpośrednich, na realizację wyznaczonych celów proekologicznych.

■ Dopłaty i środki na zielone inwestycje

Już w okresie przedakcesyjnym, gdy w latach 2002–2004 ARiMR realizowała program SAPARD, rozdzielone zostały dla Polski pierwsze unijne środki, które z jednej strony poprawiały warunki życia na wsi, a z drugiej przyczyniały się do poprawy stanu środowiska naturalnego. Ponad 1,3 mld zł przeznaczonych zostało wówczas m.in. na budowę lub modernizację sieci wodociągowych, sieci kanalizacyjnych wraz z oczyszczalniami

ścieków, nowe wysypiska, a także na projekty wykorzystujące odnawialne źródła energii.

Akcesja Polski do Unii Europejskiej w 2004 r. dała nie tylko zielone światło dla modernizacji naszego rolnictwa, lecz wzmocniła także jego orientację prośrodowiskową. Ten cel, w minionych latach realizowany z różną intensywnością, finansowany jest za pośrednictwem ARiMR zarówno na poziomie systemu dopłat bezpośrednich i obszarowych, jak i inwestycyjnych programów rozwoju obszarów wiejskich.

Co warto podkreślić, zasady ochrony środowiska w rolnictwie są także egzekwowane przepisami prawa. Ubiegający się o dopłaty bezpośrednie zobowiązani są do przestrzegania tych zasad, w tym utrzymywania gruntów w swoim gospodarstwie w dobrej kulturze rolnej. Rolnicy działają racjonalnie, ponieważ wiedzą, że ziemię przekażą swoim dzieciom i ona będzie im dawać utrzymanie przez kolejne lata. Potrafią przeprowadzić rachunek ekonomiczny i to nie ewentualne sankcje sprawiają, że dbają o swoje pola.

■ Ekogospodarstwa i nowe lasy

Popularnym działaniem prośrodowiskowym jest, zainicjowany w Planie Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2004–2006 i kontynuowany do dziś, mechanizm dopłat rolno-środowiskowo-klimatycznych. To ważny instrument w systemie ochrony przyrody, utrzymania i zwiększenia bioróżnorodności na wsi, skierowany bezpośrednio do gospodarstw rolnych. Polega on na zrekompensowaniu rolnikowi korzyści utraconych na skutek prowadzenia gospodarstwa w sposób ekstensywny, czyli bardziej przyjazny przyrodzie i środowisku,

Na inwestycje w odnawialne źródła energii rolnicy mogą otrzymać wsparcie z ARiMR

zamiast intensywnego. Zyskuje i rolnik, i przyroda, gdyż np. chronione są siedliska cennych roślin i ptaków, zachowywana jest bioróżnorodność, ochronie przed zanieczyszczeniami podlega woda, a przed erozją gleba. Kwota płatności przyznanych z tego tytułu od 2005 r. do dzisiaj, czyli uwzględniająca również dopłaty z Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027, to około 17 mld zł.

Niewielu mieszkańców miast wie, że rolnicy, podobnie jak leśnicy, sadzą lasy. Przeznaczają na to głównie grunty o niskiej klasie bonitacyjnej, które słabo nadają się do prowadzenia produkcji. W tych działaniach wspomagają ich finansowo Agencja. Wspólnie udało się od 2004 r. zalesić 80,8 tys. ha. Wsparcie na zalesianie gruntów rolnych to nie tylko korzyść dla gospodarstw, lecz także dla klimatu. Lasy pełnią ważną rolę w pochłanianiu

dwutlenku węgla, oczyszczaniu powietrza i wody, regulacji obiegu wody w przyrodzie oraz zapobieganiu erozji gleb.

W Polsce rośnie liczba gospodarstw ekologicznych, czyli takich, które prowadzą najbardziej przyjazną dla środowiska naturalnego metodę produkcji żywności. Polega ona m.in. na unikaniu stosowania sztucznych nawozów, pestycydów, antybiotyków. Zamiast tego rolnicy stawiają na naturalne sposoby ochrony roślin i zwierząt. W praktyce oznacza to m.in. stosowanie naturalnych nawozów (kompost, obornik, gnojówka), mechanicznych i biologicznych metod zwalczania szkodników i chorób czy płodzinianu i międzyplonów. Według danych Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych (stan z 31 grudnia 2024 r.) mamy w kraju 23 155 gospodarstw ekologicznych, które prowadzą produkcję na 691 tys. ha. Liderem

pod względem liczby rolników ekologicznych jest Polska północno-wschodnia. W województwach podlaskim i warmińsko-mazurskim było w 2024 r. odpowiednio 4971 i 3894 producentów.

Finansowa pomoc dla gospodarstw ekologicznych rozpoczęła się wraz z realizacją Planu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2004–2006. Otrzymały one wówczas 278,7 mln zł. Jego następcą był Program Rozwoju Obszarów Wiejskich. W latach 2007–2013 ARiMR wypłaciła gospodarstwom ekologicznym 2,6 mld zł, a w latach 2014–2020 blisko 3,9 mld zł. W PS WPR 2023–2027 zdecydowano się zabezpieczyć znaczne środki na wsparcie produkcji ekologicznej. Właściciele gospodarstw prowadzących taką działalność mogą liczyć na wyższe stawki nawet o 35 proc. w porównywaniu z PROW 2014–2020. Kwota płatności przyznanych przez Agencję

gospodarstwom ekologicznym wyniosła do dzisiaj ponad 7,5 mld zł.

■ Ekoschematy i szczęśliwe zwierzęta

W ramach trwającej perspektywy budżetowej w większym stopniu niż w poprzednich w wspierane są zrównoważone metody gospodarowania, przyjazne klimatowi i środowisku, chroniące wodę, glebę i powietrze oraz bioróżnorodność. To z kolei oznacza, że wiele programów unijnych, z których można obecnie korzystać, jest powiązanych z działaniami prośrodowiskowymi i proekologicznymi.

Wśród polskich rolników spore obawy wzbudziły wprowadzone w 2023 r. do systemu płatności bezpośrednich tzw. ekoschematy. To jednoroczne zobowiązanie do realizacji w stopniu ponadstandardowym praktyk korzystnych dla środowiska, klimatu czy dobrostanu zwierząt. Przykładowo, ekoschemat

rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi promuje praktyki zwiększające zawartość materii organicznej w glebie, takie jak stosowanie międzyplonów, upraw uproszczonych czy różnicowanego płodozmianu. Ekoschematy oznaczają wyższe dopłaty dla rolników, są dla nich dobrowolne, ale obowiązkowe dla wszystkich państw członkowskich UE, które zobowiązały się przeznaczyć na nie 25 proc. koperty na płatności bezpośrednie.

Mimo wcześniejszych obaw, ekoschematy spotkały się z dużym zainteresowaniem rolników. Tak dużym, że przy określonym budżecie na nie trzeba było wprowadzić limity, by więcej gospodarzy mogło z nich skorzystać. W pierwszym roku obowiązywania ekoschematów co trzeci rolnik – ponad 438 tys. – realizował choć jedną z takich praktyk. Najwięcej gospodarzy zdecydowało się

na to w województwach: mazowieckim – 64 tys., lubelskim – 56,3 tys. i wielkopolskim – 46,5 tys. W 2024 r. blisko 440,6 tys. rolników zadeklarowało stosowanie choć jednej z praktyk ekoschematowych. I podobnie jak w 2023 r. najwięcej na Mazowszu – prawie 65,3 tys., Lubelszczyźnie – 56,1 tys. i w Wielkopolsce – 47,2 tys. Najczęściej wybieranym ekoschematem był ten dotyczący rolnictwa węglowego.

■ Nowe programy inwestycyjne

Po raz pierwszy w ubiegłym roku ARiMR uruchomiła nabór wniosków o wsparcie na inwestycje przyczyniające się do ochrony środowiska i klimatu. Celem tego programu jest finansowa pomoc rolnikom w podejmowaniu działań, które poprawiają rentowność gospodarstw przy jednoczesnym minimalizowaniu negatywnego wpływ działalności rolniczej na środowisko.

W ramach programu Rolnictwo 4.0 można było uzyskać wsparcie na zakup nowoczesnych precyzyjnych dronów

Stosowanie płodozmianu jest ściśle powiązane z ekoschematami, które promują zróżnicowanie upraw na gruntach ornych

Przyczyniają się m.in. do ograniczenia zużycia środków ochrony roślin lub nawozów, ograniczenia emisji zanieczyszczeń (gazów cieplarnianych, amoniaku i odorów), zwiększenia bioróżnorodności gleby przez właściwe użytkowanie gruntami czy poprawy gospodarowania wodą w gospodarstwie. Na realizację służących temu inwestycji, np. zakup maszyn i urządzeń, w tym dronów, rolnik może otrzymać dofinansowanie w wysokości do 200 tys. zł. Pierwsza edycja tego programu spotkała się z wyjątkowo dużą popularnością wśród rolników, do ARiMR wpłynęło aż 28 tys. wniosków.

Inwestycje w zakresie OZE i poprawy efektywności energetycznej to z kolei propozycja dla tych, którzy chcą w swoich gospodarstwach wykorzystać „czystą” energię i technologie energooszczędne. Z tego programu można otrzymać środki

na budowę biogazowni – maksymalnie 1,5 mln zł. Pieniądze można także otrzymać na zakup mikroinstalacji fotowoltaicznych i instalacji do wytwarzania energii cieplnej z promieniowania słonecznego, docieplenie budynków gospodarskich czy zakup systemów energooszczędnego oświetlenia w technologii LED. W tych przypadkach limit wsparcia wynosi do 200 tys. zł. Ten rodzaj pomocy został uruchomiony w ubiegłym roku. Przyjętych zostało wówczas blisko 2,2 tys. wniosków. Najwięcej rolników ubiegało się o dofinansowanie zakupu mikroinstalacji do produkcji energii ze źródeł odnawialnych – prawie 1,6 tys. Kolejny nabór planowany jest w czwartym kwartale bieżącego roku.

Nowością w PS WPR na lata 2023–2027 jest także wsparcie finansowe na inwestycje poprawiające dobrostan bydła i świń. To program, który

w założeniu łączy troskę o zwierzęta gospodarskie ze sposobem chowu jak najmniej inwazyjnym dla środowiska naturalnego. Rolnik na służące temu przedsięwzięcia ma do dyspozycji do 150 tys. zł. Pieniądze może przeznaczyć m.in. na wyposażenie miejsc wypasu. A system chowu pastwiskowego służy poprawie kondycji zwierząt, pozwala minimalizować degradację gleby i wspierać zrównoważony rozwój roślinności. W wyniku tego ekosystemy polne zachowują swoją różnorodność biologiczną. W ramach pierwszego naboru wniosków o wsparcie inwestycji dobrostanowych ubiega się 2350 rolników.

Biuro Prasowe ARiMR
tel. 22 595 02 96

Zdjęcia: Andrzej Michaluk.Stock.adobe.com,
bilanol.Stock.adobe.com,
tong2530.Stock.adobe.com

Innowacje potrzebne w rolnictwie

Wspólna Polityka Rolna na lata 2023–2027 promuje kompleksowe podejście do cyfryzacji rolnictwa i obszarów wiejskich, czyli zarówno na poziomie gospodarstw i produkcji rolnej, jak i administracji czy usług publicznych. Na realizację tego celu dostępne są środki finansowe w ramach unijnych programów pomocowych.

■ Cyfryzacja gospodarstw i produkcji

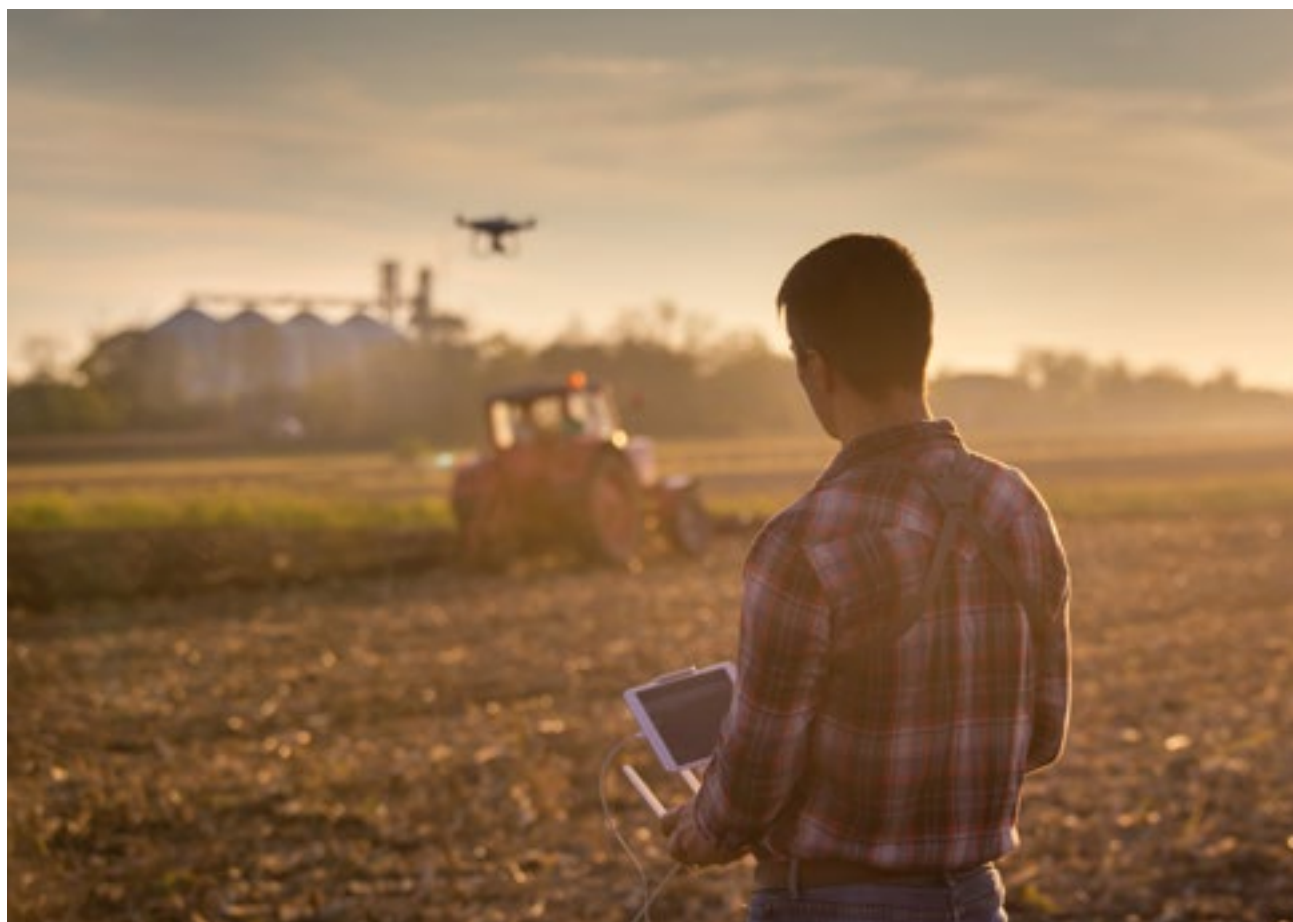
Poziom cyfryzacji polskich gospodarstw jest zróżnicowany. Zależy od ich wielkości. Te duże częściej korzystają z nowoczesnych technologii, a ich właściciele mają większą wiedzę o innowacyjnych rozwiązaniach i świadomość potrzeby korzystania z nich. Mniejsze gospodarstwa często dopiero zaczynają się oswajać z cyfrowymi narzędziami. Na ucyfrowienie ma wpływ także wiek właściciela gospodarstwa. Młodszy mają większe kompetencje

cyfrowe i są otwarci na wdrażanie nowoczesnych technologii.

Co jednak ważne, polscy rolnicy coraz częściej dostrzegają potrzebę inwestowania w nowe rozwiązania w zakresie zarządzania gospodarstwem, zapewnienia opłacalności produkcji rolnej, adaptacji do zmian klimatycznych i zwiększenia odporności gospodarstw na nieprzewidywalne warunki pogodowe. Świadczy o tym m.in. przeprowadzone przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa nabory wniosków o wsparcie

na Rolnictwo 4.0 w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększenia Odporności.

W pierwszym naborze wniosków, który odbył się w listopadzie 2023 r., do Agencji wpłynęło ponad 10,3 tys. wniosków na kwotę ponad 1,57 mld zł. By objąć wsparciem jak największą liczbę inwestycji, MRiRW dwukrotnie podnosiło pulę środków – ostatecznie wzrosła ona prawie siedmiokrotnie i wyniosła 1,189 mld zł. Podpisanych zostało ok. 7,4 tys. umów na 1,178 mld zł. Za wypłatę tych środków

Nowe technologie są kluczowe dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju, zwiększenia wydajności gospodarstw oraz ochrony środowiska

odpowiedzialny jest Polski Fundusz Rozwoju.

Na co rolnicy mogli otrzymać dofinansowanie – nawet 200 tys. zł – z tego programu? Na tej obszernej liście znalazły się m.in.: ciągniki autonomiczne sterowane za pomocą GPS; roboty do ochrony roślin, które wykrywają chwasty lub szkodniki i mechanicznie je eliminują; maszyny do zbioru owoców, samodzielnie rozpoznające stadium ich dojrzałości i zbierające je; drony rozpoznawcze wyposażone w kamery stosowane głównie do mapowania stanu roślin; drony wykonawcze, aplikujące nawozy według zasad rolnictwa precyzyjnego; automatyczne stacje pogodowe z transmisją GPRS; czujniki wilgotności gleby i jakości wody; systemy przeznaczone do kompleksowego zarządzania gospodarstwem.

Kolejne środki w ramach Rolnictwa 4.0 z KPO kierowane były na rozwój edukacji i unowocześnienie bazy dydaktycznej w zakresie

cyfrowych rozwiązań w rolnictwie. Adresatami wsparcia były szkoły rolnicze podległe MRiRW. Na 64 tego typu placówki 63 złożyło wnioski na kwotę 136,47 mln zł. O pieniądze z tego programu aplikować mogły także ośrodki doradztwa rolniczego. W kraju mamy ich 16, a o dofinansowanie na kwotę 29,43 mln zł wystąpiło 15 ODR-ów. Z kolei o 69,37 mln zł z programu Rolnictwo 4.0 wnioskowali producenci trzody chlewnej, chcący zainvestować w nowoczesne rozwiązania w swoich gospodarstwach.

W realizowanym przez ARiMR Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 występują programy, które również wspierają finansowo innowacje, w tym cyfryzację.

Dla przykładu, w ramach interwencji „Inwestycje przyczyniające się do ochrony środowiska i klimatu” rolnik może ubiegać się o 200 tys. zł, a grupa producentów rolnych nawet 600 tys. zł.

Na co powinny zostać przeznaczone te pieniądze? M.in. na zakup drona rolniczego, stacji meteorologicznej z oprogramowaniem i czujnikami pomiarowymi, różnego typu programów komputerowych, np. wspomagających planowanie nawożenia czy do bilansowania dawek pokarmu.

Z kolei w interwencji „Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność” wspierane jest wprowadzanie nowoczesnych, cyfrowych, technologii lub innowacji, w tym w zakresie rolnictwa precyzyjnego. W programie dostępne są środki (od 300 tys. do 1,3 mln zł) na zakup m.in. systemów do automatycznego karmienia i pojenia zwierząt, robotów paszowych, automatycznych maszyn do zbioru owoców i warzyw.

■ Cyfryzacja usług publicznych

Cyfryzacja polskiego rolnictwa odbywa się także w obszarze instytucji pracujących na jego rzecz

Nowoczesne maszyny rolnicze wyposażone w system GPS pozwalają na m.in. precyzyjne mapowanie pól i automatyczne prowadzenie pojazdów

Roboty paszowe zapewniają hodowcom większą efektywność żywienia, oszczędność czasu pracy i poprawę dobrostanu zwierząt

i świadczonych przez nie usług publicznych. I tu we wdrażaniu nowoczesnych rozwiązań teleinformatycznych liderem jest Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

To za sprawą ARiMR rolnicy stali się w Polsce pierwszą grupą zawodową, która w kontaktach z urzędem na szeroką skalę wykorzystuje internet. A zaczęło się to w 2018 r., gdy Agencja uruchomiła aplikację eWniosekPlus, która umożliwia składanie wniosków o dopłaty bezpośrednio drogą elektroniczną. Dziś prawie wszystkie wnioski o wsparcie finansowe składane są w Agencji online, co przyspiesza administracyjną obsługę dokumentów, a tym samym wypłatę środków rolnikom. W 2024 r. ARMR przyjęła 1,4 mln elektronicznych wniosków. Po aplikacji eWniosekPlus Agencja zrealizowała wiele innych

projektów informatycznych, m.in. IRZplus, Mobilna ARiMR, Geoportal ARiMR, AMS.

We współpracy z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi pracuje obecnie nad innowacyjnym na skalę europejską projektem cyfrowym – Portalem Rolnika. Jego celem jest zintegrowanie rozproszonych do tej pory 20 usług i informacji dostarczanych rolnikowi przez różne instytucje, w szczególności podmioty administracji rolnej.

Platforma została pomyślana jako narzędzie wspierające rolnika w zarządzaniu gospodarstwem i główny punkt kontaktu z instytucjami rolniczymi. Będzie to przestrzeń, w której znajdą się m.in.: ortofotomapa gospodarstwa z granicami działek, budynkami, zgłoszonymi uprawami i zwierzętami; dane pogodowe dla wybranej lokalizacji – ostrzeżenia o przymrozkach,

suszach, podtopieniach; monitoring upraw. W oddzielnej zakładce będzie można skorzystać z dostępu do transakcji finansowych związanych ze wsparciem, o które się wystąpiło. Przewidziano również pomoc asystenta AI przy wyszukiwaniu danych oraz wypełnianiu wniosków.

Projekt ten jest finansowany z budżetu Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności, i jest drugim co wielkości przedsięwzięciem informatycznym realizowanym w ramach tego programu. Docelowo Portal Rolnika ma zostać uruchomiony z końcem czerwca 2026 r.

Biuro Prasowe ARiMR

tel. 22 595 02 96

Zdjęcia: Budimir Jevtic.Stock.adobe.com,

Countrypixel.Stock.adobe.com,

andreysha74.Stock.adobe.com

Jesienią w ARiMR – pieniądze są do wzięcia

Początek jesieni w Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa to start naborów wniosków adresowanych do różnych odbiorców o wsparcie z Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027. Warto sprawdzić, na jakie inwestycje i przedsięwzięcia będzie można ubiegać się o unijne dofinansowanie.

Dzięki dofinansowaniu działań zapobiegających rozprzestrzenianiu się ASF można zabezpieczyć swoje stada przed tą groźną chorobą

Zacznijmy od ofert pomocy, które w Agencji już są dostępne. A są to: wsparcie dla hodowców zwierząt oraz dofinansowanie działań związanych z bioasekuracją.

DOPLATY DO UBEZPIECZENIA ZWIERZĄT

Ta interwencja jest skierowana do posiadaczy zwierząt gospodarskich, którzy chcąc uniknąć strat, działają prewencyjnie i ubezpieczają swoje hodowle. Nabór wniosków ruszył 27 sierpnia i potrwa 29 września 2025 r. Rolnicy znają już ten

rodzaj wsparcia z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020, nazwany wówczas „Zarządzanie ryzykiem”, z tym, że w nowej perspektywy finansowej został on rozszerzony o nowe gatunki zwierząt oraz rodzaje chorób, na które można otrzymać refundację części składki ubezpieczenia.

Rolnicy, którzy chcą wnioskować o taką dopłatę, powinni posiadać prawo do dysponowania nieruchomością, na której terenie prowadzona jest działalność rolnicza, oraz zawrzeć umowę ubezpieczenia

od ryzyka wystąpienia u świń, bydła, owiec, kóz, koni lub drobiu co najmniej jednej z 36 chorób, m.in.: pryszczycy, klasycznego pomoru świń, wysoce zjadliwej grypy ptaków, afrykańskiego pomoru koni, choroby niebieskiego języka, ospy owiec lub kóz, choroby guzowatej skóry bydła, pęcherzykowego zapalenia jamy ustnej, wenezuelskiego wirusowego zapalenia mózgu i rdzenia koni, wąglika, wścieklizny, bąblowicy, salmonellozy odzwierzęcej, czy włośnicy. Pełna lista

chorób znajduje się na stronie internetowej ARiMR.

Kolejnym warunkiem jest to, by polisa obejmowała ubezpieczenie co najmniej 1000 sztuk rzeźnych: kurcząt, gęsi, kaczek, perlic, indyków lub drobiu mięsnego; ewentualnie 4 sztuk bydła, owiec, kóz lub koni lub 14 sztuk świń.

Pomoc przyznawana jest w formie refundacji 70 proc. opłaconej składki. Pod warunkiem, że z umowy ubezpieczenia wynika, że wypłata odszkodowania nastąpi w przypadku wystąpienia ponad 20 proc. strat w produkcji zwierząt spowodowanych przez co najmniej jedną ze wskazanych chorób zakaźnych. Istotne jest również to, że okres objęty ubezpieczeniem nie może rozpocząć się przed 1 stycznia 2024 r., a starającemu się o dofinansowanie nie przyznano innych dopłat do ubezpieczenia.

Bieżący nabór jest już drugim w ramach tej interwencji z PS WPR na lata 2023–2027. W pierwszej edycji po rozpatrzeniu kilkuset wniosków ARiMR wypłaciła rolnikom blisko 6,6 mln zł. Teraz do dyspozycji są kolejne fundusze – około 50 mln zł.

INWESTYCJE ZAPOBIEGAJĄCE ASF

ARiMR przyjmuje już także wnioski o wsparcie od hodowców trzody chlewnej, którzy chcą lepiej zabezpieczyć swoje gospodarstwa przed groźną chorobą jaką jest afrykański pomór świń. Nabór, który odbywa się w terminie 2 września-1 października 2025 r., jest trzecim realizowanym w ramach PS WPR na lata 2023–2027. Do tej pory producenci świń otrzymali 250 mln zł. W tegorocznym naborze do dyspozycji jest prawie 176 mln zł.

O wsparcie na inwestycje zapobiegające rozprzestrzenianiu się

ASF może się ubiegać rolnik, który ma gospodarstwo i prowadzi w nim chów lub hodowlę metodami konwencjonalnymi, posiadając nie mniej niż 50 świń lub metodami ekologicznymi, hodując co najmniej 27 sztuk trzody chlewnej. W przypadku produkcji świń ras rodzimych lub czystych limitu pogłowia zwierząt nie ma.

Pozyskane środki można przeznaczyć m.in. na: wykonanie ogrodzenia chlewni, utworzenie zadaszanej niecki dezynfekcyjnej,

nieprzekraczającej 50 proc. kwoty przyznanej pomocy. Istotne jest jednak, by rolnik wystąpił o nią już na etapie składania wniosku.

NA TO TEŻ BĘDZIE MOŻNA OTRZYMAĆ WSPARCIE

Kolejne jesienne tygodnie w Agencji przyniosą start kolejnych naborów wniosków o wsparcie.

Jeszcze we wrześniu, a dokładnie od 25 września, o fundusze na rozpoczęcie działalności i jej rozwój będą się mogły starać organizacje producentów i grupy producentów rolnych. Warto się o nie ubiegać, bo w pięcioletnim okresie pomocy organizacja producentów może otrzymać nawet 100 tys. euro, a grupa – 60 tys. euro. Warto również dlatego, że działanie razem po prostu się opłaca. Połączenie kilku indywidualnych gospodarstw wielokrotnie ich siłę ekonomiczną, daje szansę na zwiększenie dochodów z produkcji oraz

wzrost możliwości ekspansji rynkowej. Po prostu: duży może więcej.

1 października w ARiMR startuje trzeci nabór wniosków na rozwój małych gospodarstw, tym razem nie tylko dla rolników zajmujących się produkcją ekologiczną czy działalnością w ramach krótkiego łańcucha dostaw (KŁD). O wsparcie można się starać, gdy jest się właścicielem gospodarstwa do 300 ha, zaklasyfikowanego jako mikro, małe lub średnie przedsiębiorstwo, o wielkości ekonomicznej nie przekraczającej 25 tys. euro, uzyskujące roczny przychód nie mniejszy niż 5 tys. zł. By przystąpić do programu, nie trzeba być Ubezpieczeniem w KRUS nie jest warunkiem koniecznym do złożenia wniosku. Wysokość wsparcia dla gospodarstw ekologicznych i KŁD wynosi 120 tys. zł. Dla pozostałych gospodarstw 100 tys. zł. Płatność

TYLKO ONLINE

Wnioski we wszystkich naborach finansowanych z Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 można składać wyłącznie drogą elektroniczną za pośrednictwem Platformy Usług Elektronicznych Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (PUE ARiMR).

wyposażenie gospodarstwa rolnego w urządzenia do dezynfekcji, zapewnienie utrzymywania świń odrębnie od innych zwierząt, budowę lub przebudowę magazynu do przechowywania słomy, posadowienie silosu na paszę gotową lub zboże przeznaczone na paszę.

Pomoc w przypadku inwestycji polegającej na wykonaniu ogrodzenia udzielana jest w formie ryczałtu, czyli pokrycia kosztów jednostkowych za metr bieżący płotu czy ilość bram i furtek wchodzących w jego skład. Tu dobra informacja: stawki w porównaniu do poprzedniego naboru wzrosły. Dla pozostałych inwestycji przewidziano 80-proc. refundacją kosztów kwalifikowanych. Maksymalna wysokość pomocy w ramach PS WPR 2023–2027 to 100 tys. zł.

Na realizację inwestycji może być wypłacona zaliczka w wysokości

Biogazowanie zyskują coraz większą popularność – na tego typu inwestycje można otrzymać do 1,5 mln zł wsparcia

jest realizowana w dwóch ratach. Najpierw na konto beneficjenta trafia 80 proc. kwoty, a później reszta, czyli 20 proc. W dwóch poprzednich naborach rolnicy złożyli w Agencji ponad 12,8 tys. wniosków.

Z kolei 30 października ruszy nabór skierowany do producentów współpracujących w ramach systemów jakości żywności, m.in. do grup i organizacji producentów, konsorcjów, spółek cywilnych, stowarzyszeń i spółdzielni. Maksymalne dofinansowanie, jakie można otrzymać, wynosi 680 tys. zł i wypłacane jest w ramach dwóch obszarów. Pierwszy z nich – obszar A – to płatność ryczałtowa, którą można otrzymać na zarządzanie wspólnymi działaniami w danym systemie jakości żywności. Wysokość tego wsparcia to 120 tys. zł w każdym z etapów 4-letniego planu rozwoju współpracy. Z kolei w ramach obszaru B można otrzymać refundację kosztów, np. ekspertyz, badań laboratoryjnych, usług doradczych czy szkoleń.

Wysokość takiego dofinansowania może wynieść nawet 200 tys. zł.

Wsparcie na inwestycje w zakresie OZE i poprawy efektywności energetycznej to z kolei propozycja dla tych, którzy chcą w swoich gospodarstwach wykorzystać „czystą” energię i technologie energooszczędne. Z tego programu można sfinansować budowę biogazowni – limit pomocy to maksymalnie 1,5 mln zł. Pieniądze można otrzymać także na zakup mikroinstalacji fotowoltaicznych i instalacji do wytwarzania energii cieplnej z promieniowania słonecznego; docieplenie budynków gospodarskich, czy zakup systemów energooszczędnego oświetlenia w technologii LED. W tych przypadkach limit wsparcia wynosi do 200 tys. zł. Nabór wniosków, drugi w ramach tej interwencji, rozpocznie się 21 października. Jej pierwsza edycja spotkała się z dużym zainteresowaniem rolników – do Agencji wpłynęło prawie 2,2 tys. wniosków.

Po raz trzeci ARiMR uruchomi pełny pakiet pomocy dla

hodowców pszczoł i ich zrzeszeń przewidziany w PS WPR 2023–2027. 24 października ruszy siedem naborów wniosków, w ramach których pszczelarze będą mogli sięgnąć po środki na: podnoszenia poziomu wiedzy pszczelarskiej; inwestycje i modernizację gospodarstw pasiecznych; walkę z chorobami produktami leczniczymi; ułatwienie prowadzenia gospodarki wędrowniej; odbudowę i poprawę wartości użytkowej pszczoł; prace naukowo-badawcze poświęcone zdrowiu pszczoł, jakości produktów pszczelich i innowacjom w gospodarce pasiecznej; badania jakości handlowej miodu oraz identyfikację miodów odmianowych. Ze statystyk ARiMR wynika, że do tej pory największym zainteresowaniem pszczelarzy cieszyło się wsparcie na inwestycje związane z modernizacją gospodarstw pasiecznych.

Biuro Prasowe ARiMR
tel. 22 595 02 96

Zdjęcia: Countrypixel.Stock.adobe.com,
Art by Pixel.Stock.adobe.com

Dlaczego warto korzystać z aplikacji IRZplus

Już ponad 90 proc. zgłoszeń dotyczących zwierząt gospodarskich odbywa się za pośrednictwem aplikacji IRZplus udostępnianej przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Tych hodowców, którzy jeszcze z niej nie korzystają, ARiMR zachęca, by sprawdzili, jak pomocne jest to cyfrowe narzędzie.

IRZplus to system online stworzony przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, służący do identyfikacji i rejestracji zwierząt

Od ponad trzech lat Agencja udostępnia posiadaczom zwierząt gospodarskich unowocześnioną, bezpłatną aplikację IRZplus. Pozwala ona szybko i wygodnie, bez wychodzenia z domu, wypełnić ustawowe obowiązki wynikające z przepisów w zakresie identyfikacji i rejestracji zwierząt, służących zapewnieniu bezpieczeństwa żywności. Aplikacja umożliwia złożenie zgłoszeń i wniosków dla zwierząt z gatunku bydło, owce, kozy, świnie, wielbłądowate, jeleniowate, koniowate i drobiu, a także przegląd zapisanych danych w systemie ARiMR.

■ Szybko przez internet

Z pomocą IRZplus można m.in. zarejestrować zwierzę, zgłosić przybycie (kupno) oraz wybycie (sprzedaż) zwierzęcia, a także jego

wyrejestrowanie (np. padnięcie, zabicie, ubój) czy też złożyć wniosek o przydzielenie puli numerów identyfikacyjnych lub o zezwolenie na zastąpienie środka identyfikacji. Posiadacze zwierząt ubiegający się o zwrot podatku akcyzowego mają, po złożeniu wniosku, możliwość pozyskania wymaganej informacji o DJP.

Aplikacja umożliwia przegląd złożonych dokumentów, zwierząt oraz zgłoszonych zdarzeń, które są przechowywane w komputerowej bazie danych IRZ. Pozwala to na szybki dostęp do informacji tam zawartych wraz z możliwością ich eksportu zarówno do pliku csv, jaki pdf i ich wydruk.

■ Intuicyjna i przyjazna

Baza IRZplus odnotowuje miesięcznie średnio około 1,5 mln różnego

typu zdarzeń. Systematycznie jest udoskonalana i modyfikowana. Zmiany te wynikają z jednej strony ze zmian legislacyjnych, a z drugiej z proponowanych przez rolników i pracowników ARiMR usprawnień w obsłudze aplikacji. Nowe funkcjonalności prezentowane są użytkownikowi na stronie internetowej <https://www.gov.pl/web/arimr/identyfikacja-i-rejestracja-zwierzat> w sekcji „Komunikaty”.

Wśród tegorocznych nowości w aplikacji pojawił się m.in. „Kreator dokumentów”, który pozwala na szybkie i intuicyjne wypełnianie zgłoszeń. Funkcja ta prowadzi użytkownika krok po kroku przez proces wyboru odpowiedniego formularza. Po wskazaniu gatunku zwierzęcia oraz rodzaju zdarzenia system automatycznie przekierowuje do właściwego dokumentu, eliminując ryzyko błędów. Umożliwiono również zapisanie wersji roboczej dokumentu, czy też utworzenie szablonu dla dokumentów często składanych. W IRZplus wprowadzono również możliwość zarejestrowania nowego rodzaju działalności – „Wypasu kulturowego”. To rozwiązanie przeznaczone dla posiadaczy owiec, którzy przekazują je na wypas sezonowy poza siedzibę stada. Dzięki niej możliwe jest dokonywanie poprawnego zgłaszania przemieszczeń tych zwierząt.

Ważną i oczekiwaną przez rolników funkcjonalnością, która pojawi się już niebawem, będzie „Obrot stada”. Dzięki niej będzie można samodzielnie wyliczyć obrót stada na podstawie danych zawartych w komputerowej bazie danych IRZ. Narzędzie obecnie jest dostępne dla pracowników ARiMR.

■ Aplikacja w praktyce

O tym, że aplikacja naprawdę nie jest skomplikowana, można przekonać się śledząc np., w jaki sposób zarejestrować wybycie (sprzedaż) bydła z siedziby stada za pośrednictwem IRZplus.

Pierwszy krok to założenie konta użytkownika w aplikacji IRZplus, uzyskując login i hasło nadawane w ARiMR. Następnie wchodzimy na stronę <https://irz.arimr.gov.pl/i> i logujemy się do aplikacji. Aplikacja prezentuje stronę główną z danymi zalogowanego użytkownika. Przechodzimy do zakładki „Zwierzęta”, w której wylistowane są zwierzęta przebywające w siedzibie stada.

Wskazujemy na liście zwierzęta, które wybyły z siedziby stada. Pod listą dostępny jest przycisk „Utwórz dokument dla zaznaczonych zwierząt”. Wybieramy formularz „Zgłoszenie przemieszczenia”, zaznaczamy typ zdarzenia „Wybycie”, system automatycznie wypełnia formularz numerami wskazanych zwierząt. Użytkownik wypełnia pozostałe wymagane pola. Przy każdym polu znajduje się tzw. pomoc kontekstowa w postaci zielonej ikonki znaku zapytania, po kliknięciu

Jedną z funkcji oferowaną przez aplikację jest możliwość zgłoszenia kierunku użytkowego bydła

w nią system podpowiada, co należy wpisać w dane pola. Następnie po wypełnieniu formularza należy użyć przycisku „Weryfikuj dokument”. Aplikacja zweryfikuje dane, a w przypadku braku błędów umożliwi zarejestrowanie zgłoszenia („Wprowadź dokument”). Po wprowadzeniu dokumentu system prezentuje informację o nadanym numerze dokumentu wraz z możliwością wydruku potwierdzenia. Informację, czy składany dokument został zweryfikowany i zatwierdzony użytkownik uzyska

przechodząc do zakładki z listą dokumentów.

Jeśli któryś z rolników niepewnie poruszaniu się w cyfrowym świecie, może liczyć na pomoc i doradztwo, które zapewniają pracownicy do spraw IRZ w biurach powiatowych ARiMR. Biura powiatowe oferują również stanowiska pomocy technicznej, w których istnieje możliwość skorzystania z komputera.

Biuro Prasowe ARiMR

tel. 22 595 02 96

Zdjęcia: Syda Productions.Stock.adobe.com

Pieniądze dla rolników nie tylko z UE

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa realizuje wsparcie nie tylko w ramach funduszy z Unii Europejskiej. Od początku swojej działalności w ramach pomocy krajowej przekazała 50 mld zł. W tej kwocie są także płatności, które trafiły w tym roku na konta rolników znajdujących się w trudnej sytuacji. Zapowiadane są też kolejne programy wsparcia.

Niemal połowę dotychczasowych wypłat z budżetu państwa w 2025 r., a konkretnie 477 mln zł stanowią **dopłaty do kredytów inwestycyjnych i kłeskowych**.

Ich preferencyjność polega na tym, że ARiMR wspiera beneficjentów w spłacie zadłużenia. Pomoc może być realizowana przez pokrywanie za rolników części należnych

bankowi odsetek lub części kapitału. Forma wsparcia zależy od konkretnej linii kredytowej. Co istotne, to banki, a nie Agencja, po rozpatrzeniu dokumentów, podejmują decyzję o przyznaniu preferencyjnego kredytu.

Rolnicy, w których gospodarstwach wystąpiły straty spowodowane przez suszę, w ramach trzech programów pomocowych otrzymali ponad 205 mln zł. Największym zainteresowaniem cieszyła się

Dopłaty do materiału siewnego cieszą się dużą popularnością, czego dowodem jest liczba składanych wniosków. W 2025 r. na tę formę wsparcia wpłynęło ich ponad 43 tys.

twz. pomoc dla rodzin. Objęte były nią te gospodarstwa, w których szkody wyniosły minimum 15 proc. rocznej produkcji roślinnej i co najmniej 6 400 zł. Pomoc w wysokości 3 tys. zł otrzymało ponad 47 tys. rolników. Wsparcie skierowane było też do producentów rolnych, w których gospodarstwach szkody w tym samym czasie przekroczyły 30 proc. Zależne od skali strat stawki pomocy do hektara wynosiły: 1–3 tys. zł. Na konta 8,6 tys. rolników trafiły 62 mln zł. Najmniej popularnym wsparciem okazał się zwrot równowartości 3. i 4. raty ubiegłorocznego podatku rolnego. 2,2 tys. poszkodowanym przyznało ponad 771 tys. zł.

Agencja finansuje lub dofinansowuje także **koszty zbioru, transportu i unieszkodliwiania padłych zwierząt gospodarskich** (bydła, owiec, kóz, świń lub koni). Ważne, aby producent chcący ubiegać się o to wsparcie prowadził działalność jak mikro-, małe albo średnie przedsiębiorstwo. W przypadku gdy w jego gospodarstwie padnie zwierzę, może on skorzystać z pomocy wyspecjalizowanej firmy utylizacyjnej, która ma podpisaną z ARiMR umowę o współpracy. W 2025 r. na ten cel przekazane zostały już 93 mln zł.

W 2025 r. po raz kolejny można było też składać wnioski o **wsparcie do przezimowanych rodzin pszczeleli**. Zwrot kosztów utrzymania tych owadów w okresie bezpożytkowym przysługiwał hodowcom prowadzącym działalność nadzorowaną, wpisanym do rejestru Powiatowego Lekarza Weterynarii i ewidencji producentów ARiMR. Stawka wsparcia wynosiła 50 zł do każdej przezimowanej rodziny pszczelej. Największym zainteresowaniem dofinansowanie to cieszyło się na Lubelszczyźnie, Podkarpaciu i w Małopolsce. Na konta 41,8 tys. pszczelarzy,

k którzy spełnili określone przepisami warunki, trafiły 73 mln zł.

W ramach tegorocznego naboru wpłynęło ponad 43 tys. wniosków o zwrot części kosztów poniesionych na zakup materiału siewnego kategorii elitarny lub kwalifikowany, którego ceny są stosunkowo wysokie. Wsparcie dotyczyło zbóż (jęczmienia; owsa nagiego, szorstkiego, zwyczajnego; pszenicy twardej, zwyczajnej, orkisz; pszenżyta; żyta), roślin strączkowych (bobiku, grochu siewnego rolniczego; łubinu białego, wąskolistnego, żółtego; soi; wyki siewnej) oraz ziemniaków. Minimalna powierzchnia działki, do której można się było ubiegać o dofinansowanie, to 10 arów. Dotychczas na konta rolników, którzy ubiegali się o te dopłaty, Agencja przekazała ponad 57 mln zł.

Nie tylko w ubiegłym roku, lecz także w tym, o wsparcie mogli się ubiegać producenci rolni, którzy ponieśli **spowodowane przez powódź straty** w uprawach, zapasach ziemiopłodów, paszy, budynkach lub budowlach gospodarskich, maszynach czy zwierzętach gospodarskich. Prowadzony był jeden nabór ogólny i trzy osobne, dotyczące hodowców pszczół, uprawiających drzewka i krzewy owocowe lub ozdobne,

Przezimowanie pszczół wymaga zapewnienia owadom odpowiednich warunków i pożywienia, by mogły przetrwać okres zimowy

Pomoc powodziowa dla rolników obejmuje wsparcie w formie dotacji na pokrycie szkód w uprawach, zwierzętach, paszach, sprzęcie i budynkach

prowadzących chów lub hodowlę czy zajmujących się połowami w wodach śródlądowych. Na konta wszystkich, którym przysługiwała pomoc, trafiło 38 mln zł.

Przy okazji warto wspomnieć o możliwości skorzystania przez hodowców świń z całkowitej refundacji wydatków poniesionych

na działania związane z bioasekuracją. Pomoc będzie można przeznaczyć np. na zakup mat do dezynfekcji czy innego sprzętu i środków higienicznych. Co oczywiste, na tym etapie kwota wypłacona rolnikom w ramach tego wsparcia nie jest znana. Wiadomy jest natomiast termin naboru: biura powiatowe

ARiMR będą przyjmować wnioski od 29 września do 17 października 2025 r.

Biuro Prasowe ARiMR
tel. 22 595 02 96

Zdjęcia: Dusan.Kostic.Stock.adobe.com,
Rafal.Stock.adobe.com,
August.Columbo.Stock.adobe.com

Biuletyn Informacyjny nr 7–8/2025 (264) wydawany przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa

Redagowany pod kierunkiem Iwony Ciechan, przy współpracy z kolegium redakcyjnym w składzie: Justyna Adamska, Aleksandra Banasiak, Małgorzata Flaszka, Tomasz Figurski, Jan Golba, Blanka Gołębiowska, Wanda Klepacka, Agnieszka Kłódkowska-Cieślakiewicz, Marek Krajewski, Agata Łysakowska, Paweł Ściański, Joanna Trybus, Marcin Tomaszewski, Wojciech Wojtyra, Magdalena Zasępa

Opracowanie: Agnieszka Grzybowska. **Współpraca:** Alicja Daniluk-Jankowska, Michał Dyjuk. **Zdjęcia na I stronie okładki oraz stronie 1.** Dorota.Stock.Adobe.com, Vitalii.Stock.Adobe.com

Redakcja: ul. Wspólna 30, 00-930 Warszawa; tel. 22 623 18 38

Kontakt dla czytelników: Departament Komunikacji i Promocji MRiRW, ul. Wspólna 30, 00-930 Warszawa, e-mail: rzecznik.prasowy@minrol.gov.pl

Wersja internetowa: <https://www.gov.pl/web/rolnictwo/opracowania-i-publikacje>; <https://www.gov.pl/web/arimr/biuletyn-informacyjny>

ISSN 2719-5147. Podpisano do druku: 22 września 2025 r.

Nakład: 8000 egz. **Druk:** Drukarnia TINTA Zbigniew Szymański, ul. Żwirki i Wigury 22, 13-200 Działdowo, www.drukarniatinta.pl

Redakcja Wyraża zgodę na kopiowanie, reprodukowanie i rozpowszechnianie w celach niekomercyjnych, w całości lub części, materiałów tekstowych. Podmiot korzystający z materiałów tekstowych opublikowanych na stronach czasopisma zobowiązany jest do zamieszczenia informacji o ich pochodzeniu

Zabronione jest kopiowanie, reprodukowanie i rozpowszechnianie materiałów graficznych, tj. ilustracji, rycin, zdjęć itp.

ŚWIAT SIĘ KRĘCI WOKÓŁ WSI

MRiRW

Pokaż jak zmienia się
polska wieś

Przypominamy!
Trwa V konkurs
filmowy
dla młodych
mieszkańców wsi i miast

Prześlij swój formularz zgłoszenia
do **25 września 2025 r.** oraz film
do **13 października 2025 r.**

Czekają atrakcyjne nagrody finansowe
oraz upominki rzeczowe!

Partnerzy:

KASA ROLNICZEGO
UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO

ODPOCZYWAJ NA WSI

MRiRW

